

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної та слов'янської філології

КУРСОВА РОБОТА

з арабської філології на тему:

**БАГАТОЗНАЧНІ(ПОЛІСЕМІЧНІ) СЛОВА В АРАБСЬКІЙ
МОВІ**

Студента групи Пар 17-19
факультету сходознавства
денної форми навчання
Освітньої програми:
Арабська мова і література
та переклад, друга
східна мова, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.060 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – арабська

Вахрушева **Владислава**
Вадимовича

Науковий керівник:
ст. викладач В.Г. Кононенко
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ВИВЧЕННЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В АРАБСЬКІЙ МОВІ.....	7
1.1 Характерні особливості полісеміки;.....	7
1.2 Проблематика багатозначних слів в арабській мові;.....	10
1.3 Особливості використання багатозначних слів в арабській мові;.....	12
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	14
РОЗДІЛ 2. ТИПОЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В АРАБСЬКІЙ МОВІ (НА ПРИКЛАДАХ).....	1
5	
2.1 Специфіка багатозначних слів мови;.....	15
2.2 Типологічна класифікація багатозначних слів в арабській мові.....	20
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	23
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27

ВСТУП

Полісеміка – це багатозначність і суспільному житті не уявити без слів. З появою мережі цих слів в арабській мові, значного розвитку набувають дослідження цієї галузі спілкування на всіх рівнях. Це обумовлено постійним збільшенням кількості слів. Мова має застосовуватися у всіх країнах і практично у всіх сферах життя, але це особливо актуально для багатьох арабських країн, де кількість носіїв мови дуже багата. І багато 66% арабських користувачів знають про багатозначність слів, це число може бути більше. Багато суперечне є з приводу різних тем.

Швидкі зміни в арабській мові і суспільстві, має великий вплив на слова та рівень їх використання у сучасному світі, її участь у процесі глобалізації, а також розвиток науки і техніки неминуче створюють в країнах арабської мови необхідність приймати міжнародні стандарти в граматиці і нові термінологічні одиниці.

Одним із завдань успішного розвитку багатозначних слів у 80-х роках минулого століття були створенні книго наукового і культурного співробітництва з принципами всіх умов сучасної граматики.

В даний час у арабів без Інтернету вже неможливо уявити ні сучасну граматику, ні науку, ні економіку, ні навіть елементарне спілкування. Не дивно, що, впливаючи на всі аспекти життя людини, книга також впливає і на мову, на якій ми говоримо, пишемо та читаємо. На думку вчених, найближчим часом зміни в інформаційному співтоваристві торкнуться всіх без винятку мов світу.

Швидкість, з якою граматика поширює інформацію, є невід'ємною частиною формування все більшої кількості лексики багатозначних слів і багато нових значень, перш ніж з'явиться в повсякденній мові, з'являється в книзі.

Найбільш помітні зміни відбуваються в арабських підручниках. Це пов'язано з тим, що 90% арабів роблять це з мобільних пристроїв і в основному з метою передачі і отримання інформації, де щодня спілкуються не тільки самі вони користувачі, і таке явище, що має свої передумови, закони і шляхи розвитку, безумовно є науковий інтерес. Принципово нові шляхи використання мови та ресурсів – елементів слова, лексики, граматики – спостерігаються саме в книгах і форумах. Спілкування у соціальних мережах, чатах та форумах створює нову ланку розвитку арабської мови з її своєрідними особливостями та правилами.

Актуальність роботи зумовлюється розвитком багатозначних слів і мови та появою нових форм слова, що обумовлює існуванню і розвитку такої нової мовної форми як книга. Багато моделей мови, потребує його подальшого вивчення.

Метою роботи є дослідження особливостей тематичної класифікації багатозначних слів, яке полягає в виділенні її основних складових та визначення особливостей тематичної класифікації лексики в країнах арабського світу.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- розкрити граматичний погляд на означення багатозначних слів в арабській мові;
- виявити основні проблеми слів та лексики;
- виявити його позитивний та негативний вплив на нормативну арабську мову;
- визначити та схарактеризувати основні причини, які впливають на специфіку арабську мову, щодо труднощів перекладу та її тематичної класифікації.

Об'єктом дослідження є арабська мова та багатозначні слова..

Предметом дослідження виступають основні тематичні групи арабської мови: науково-тематична лексика, багатозначна лексика, а також

лексика арабська та граматична, на прикладі аналізу такого виду книжкової як позначення.

Методи цього дослідження. Для досягнення нашої мети та конкретних завдань роботи передбачалося застосування загального підходу до дослідження нашої проблеми – індуктивно-дедуктивний, заснований на спостереженні, описі матеріалу, його класу, виявленні особливостей та застосування теоретичних загальнонаукових методів; для відбору ілюстративного матеріалу було застосовано метод суцільної вибірки.

Практичне значення цього дослідження визначається тим, що висновки одержані в ході роботи, а також ілюстративний матеріал можуть бути використані в роботі з арабськими інтернет-джерелами, а також для подальшого дослідження особливостей арабської лінгвокультури. Результати роботи можуть бути з різних залучень і методичних матеріалів з країнознавчої проблематики, а також може бути база для студентів-філологів та викладачів.

Матеріалом цього дослідження слугують матеріали з online форумів, присвячених арабській мові і культурі арабській країн(форум «Вікіпедія», підручники Гранде, Ібрагімов, Яковенк та інші. Теоретична частина цієї роботи розглянута на основі підручників з арабської мови та робіт науковців, що займаються дослідженнями сучасної арабської мови.

Структура. Робота має складатися зі вступу, двох розділів, висновків, анотації та списку використаної літератури. Обсяг роботи становить 28 сторінок.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ВИВЧЕННЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

Багатозначність або Полісемія (з грецької це πολυσημία «багатозначність», інша назва «багатозначність слова») – наявність у лексичної одиниці (слові, фраземі, граматичній формі, синтаксичній конструкції) багатьох значень.

1.1 Характерні особливості полісеміки

Багатозначність – це:

- термін, який має декілька або багато значень, від інших слів.
- той, який має велике дуже значення.
- слово, яке містить у собі натяк на що-небудь.
- У математиці – який складається з багатьох цифрових знаків, таке як багатозначне число.
- у переносному значенні – має дуже глибокий або багатий за змістом сенс у словах.

Полісемія буває радикальною та ланцюжковою. Антонімічний термін – моносемія або однозначність слова. Якщо значення однакових слів втратили смисловий зв'язок, то вони стають слова, різними за значеннями омонімами, тобто вони вже не мають нічого спільного це як, напр. *аснід* (змія і мінерал) банка (посуд, мілина, а також лава для гребців), коса (знаряддя і волосся), місяць (супутник Землі і час) тощо.

Слово «драма» означає:

1. драматичне мистецтво;
2. сукупність драматичних творів письменника, літературного напрямку, народу, епохи;

3. теорія побудови драматичного твору.

Багатозначність слова виникає у процесі розвитку мови. Наприклад, в українській мові «вік» залежно від контексту може означати:

1. століття (мудреці про жінок: «Царство жінки — це царство ніжності, тонкості і терпіння». Віки і тисячоліття світової історії осяяні мудрістю та любов'ю, чарівністю та красою Вас — берегинь домашнього вогнища та продовжениць Леся Українка
2. життя кого-небудь («Батько кінчає свій вік, а син починає» Коцюбинський);
3. період часу, епоху («У дитячі любі роки Я любила вік лицарства» Леся Українка);
4. довгий час («Тому сидіти доведеться, гляди — і цілий може вік», Котляревський);
5. ступінь у розвитку людини («З того віку дитячого поперед усього пам'ятаю нашу хату білу», Марко Вовчок);
6. у сполученні з часткою «не» — в значенні «ніколи» («Раз добром нагріте серце, вік не прохолоне», Шевченко);
7. ствердження «завжди» («Потім хвилі морські голоситимуть вік надо мною», Леся Українка).

В арабській мові це як омонімія. Розглянемо як співвідношення до полісемії, частіше всього пов'язано з крайніми значеннями слів і внаслідок чого структура слова розпадається на незалежні один від одного омоніми. Також омоніми являють собою слово одного граматичного класу, але там різна семантика, тож робимо наступним чином. Це досить різні слова з точки зору граматики, лексики та науки. Але є і виключення з правил. Наприклад:

1) Повні омоніми *عصر* «вижимання» або «епоха», *طاقة* «енергія», «пучок», «зв'язка», *ميناء* «порт», «емаль».

2) Неповні омоніми, характеристика яких для подвоєних пустих та недостатніх дієслів з трьома буквами, основа кореня (на думку С.С.Майзеля)

кількість трьохприголосних коренів в арабській мові складає 82%. На думку деяких, потрібно зазначити, що полісемія не часто використовується і що вона може призвести до певних проблем і також, говорять і інші дослідники, А.М. Ахмад вважає, що "полісемія або багатозначність слова, як одна з проблем у процесі різних перекладів, призводить до неточності і, невизначеності його змісту, це має певний наслідок, до можливої плутанини в його розумінні" (Амер 2007, «Термін»). Однак, що важливо пам'ятати і що є важливим чинником, це залежність від контексту: хоча серед вимог, яким має відповідати "правильний" або точний термін і виділяє його контекстуальним, полісемічним терміном залишається пов'язаним зі змістом тексту. Л.А. Пекарська зазначає, що "однозначність є характеристикою терміна, але з цього зовсім не випливає, і в однозначності виконується регулярно" (Пекарская 1981, «Термін полісемії»). У словниках тлумачного типу значення полісемічного терміна розмежовують один від одного цифрами. У перекладних словниках іншомовні еквіваленти до знайомого вже терміну не подають через кому, крапку з комою, а пояснюють вказівками з предметну і вказують на галузь, а окремі значення розмежовують один від одного цифрами. Ці прийоми є, безумовно, ефективними, проте вони в певних випадках збільшують розмір та ускладнюють структуру словникової статті. Це не так часто сприяє ефективному засвоєнню лексики певної галузі, а й ускладнює пошук необхідної інформації. У цьому зв'язку вважаємо за необхідне створювати електронні словники різного типу, які враховують семантичні особливості терміна незалежно від предметної галузі, але і допоможуть розібратися у багатьох питаннях.

Комп'ютерний словник цього типу, на відміну від інших електронних видань: 1) відбиває структуру термінологічної системи певної предметної галузі на рівні мікроструктури та макроструктури; 2) містить лінгвальні (дефініція, переклад, енциклопедична довідка) і, якщо необхідно, екстралінгвальні засоби семантизації (фотографії, малюнки, схеми); 3) описує місце кожного окремого терміна в терміносистемі; 4) відображає внутрішні

таці деякі системні зв'язки кожного окремого терміна. Структуру словника складають два фрейми: лівий і правий. Перший відображає аналізування терміносистеми в її структурній організації та системних зв'язках, а другу лінгвоенциклопедичну характеристику терміна. Щодо вибору принципу впорядкування термінів у лівому фреймі, основним вважаємо тематичний, а додатковим – абетковий. Тематичний принцип дає змогу об'єднати близькі за семантикою слова та сприяє виявленню системних зв'язків в термінах. Такий принцип має розуміння багатьох термінів, а потім запам'ятовується в їхніх значеннях (Пекарська, 1981, «Термін полісемії»). До того ж, тематична організація лексики наочно демонструє поняттєву систему предметної галузі. Алфавітний принцип організації є корисним лише тоді, коли користувач хоче знати інформацію про незнайому лексичну одиницю, на яку він уперше натрапив у тексті.

Під час формування реєстру словника необхідно враховувати не лише наявність кількох значень того чи того терміна, а й характер багатозначності. Для розрізнення значень які мають полісеміку значень. І вони, науковці вважають за необхідне в абетковому реєстрі додавати до них уточнювальні елементи, а в тематичному – розподіляти за різними тематичними групами, де вони мають одне значення. Так, наприклад, у терміні углибнення в багаті за значенням слова, що позначає складні слова і терміни, матиме такі уточнювальні елементи як слова, що мають різне зовсім значення. У тематичній та знаковій системі нележать омоніми.

1.2 Проблематика вживання багатозначних слів в арабській мові

В.М. Белкін характеризує слова як утворення нового багатозначного слова з двох або більше слів-компонентів. При цьому відбувається скорочення однієї або кількох приголосних(це наявно в арабській мові) за допомогою наявних у мові моделей два кореня поєднуються, локалізуються і таким чином утворюється бажане слово (Белкин 1975, «Арабська мова»). Підбиваючи

підсумки аналізу багатозначних слів у арабській літературній мові, можна зробити певні висновки. Утворення дів не є невіддільною частиною номінативного процесу в арабській літературній мові, однак не всі типи складних багатозначних слів однаково продуктивні. Недостатньо вивченими залишаються такі питання, як розмежування термінів та система утворення термінів та шляхів основокладання, є в їхніх якісних складах за типом кореня та фонетичних особливостей в поєднанні двох або більше слів у багатозначне. У нашій розвідці зроблено спробу розмежувати поняття основокладання (і) та формального семантичного прилягання (S), а також запропоновано власну класифікацію композитів, утворених шляхом основокладання. Але це не все.

Також проблеми полісемії у сучасній арабській мові та її підсистеми. Актуальність дослідження зумовлена провідною роллю науковій роботі в арабських країнах і фаховій комунікації. Це не просто вивчення проблеми полісемії у зазначених словах. Значення полісемії у термінології є очевидною. Проведений аналіз полісемічних одиниць в арабській мові свідчить про їх поширеність у зазначених термінах і книгах, є доказом того, що полісемія є для термінологічних систем складною штукаю. До складу арабських слів та лексики входять чисельні полісемантичні одиниці (чотири або більше коренів). Також є і дієслова і двохзначними літерами, але більшість ключових термінів будується на трьохкоренових літерах з подісемікою. Полісемія є характерною рисою коренових лексичних одиниць. Цей феномен рідко реалізується у складних лексичних утвореннях. Це є основним джерелом полісемії, таке як «література» в яких слова є у переносному значенні, або в багатозначні в літературі.

У сучасній мові(арабській) вважається, що полісемія, яка широко представлена у загальній лексиці, у спеціальній реалізується на інших приклада і по-іншому. Якщо у загальноживаній лексиці це явище веде до розширення і збагачення словникового складу, то в арабській лексиці воно є дуже унікальним, тому що не порушує спроби мови зберегти не однозначну відповідність, а також зберігає наявність багатозначних термінів у межах

однієї наукової галузі є виявом невпорядкованості конкретної термінології. Тому термінологічна (у словниках або книгах) полісемія піддається постійній нівеляції та ніколи не зникає повністю. І ще існує інший підхід до розгляду полісемії. Зокрема, як Кримський зазначає, що полісемія термінів в арабській мові відбиває поглиблення, уточнення та розвиток термінологічних знань. Полісемічний термін своїм змістом та тонким розуміння природи речей, створюючи основу для процесів і здійснення процесів у поступовому переосмисленні з елементами термінології, що відбудовується у їхній семантичній структурі. За приналежністю лексичної одиниці до однієї чи декількох терміносистем, виділяють два ТИПИ полісемії: внутрішню (всередині терміносфери), зовнішню (на межі терміносфер).

Є дуже велика наявність полісемії у термінології, яка надає всю необхідну для її функціонування спроможність не для економії, а для збагачення мовних засобів та створює основу поступового переосмислення термінологічних елементів, традиційною вимогою до «ідеального» терміна його неоднозначності. А може і ні, через багатозначну інформацію, для користувачів буде складно уявити і можна буде заплутатися зі потоком такого накопичення. У працях зі стандартними термінами та впорядкуванням термінології однозначність не розглядається як належна і у більшості випадків відношення між поняттям і терміном, при якому вони однозначно співвідносяться між собою в одній або суміжних термінологічних системах, є високий рівень накопичень. І як араби називали це властивістю «відносини однозначності», на відміну від «абсолютної однозначності», коли до цього ставиться вимога наявності лише одного значення в межах конкретної спеціальної(різньої) галузі. Сутність цієї вимоги полягає у тому, що термін повинен виражати лише одне наукове поняття, а науковому поняттю повинен відповідати лише один термін. Однак, вимога ні «відносної однозначності», ні «абсолютної» не знаходить практичної реалізації, що підтверджується існуванням у термінології таких явищ, як синонімія та полісемія, навіть у межах однієї терміносистеми. Розглядаючи всі основні і неосновні причини

формування нових значень у термінології англійської мови, можна умовно поділити їх 1) екстралінгвістичні та 2) інтралінгвістичні. В арабській мові одне слово може мати менте значень ніж в англійській або в українській.

1.3 Особливості використання інтернет-лексики в сучасній китайській мові

Отже, як і було передбачувано специфіки у багатозначенних словах і його потенціалах в сполучуваності з іншими словами(арабська від інших мов у багатозначній сфері) дуже наповнена та красива. В аналізуванні і процесі формуванні значення слова, виникнення багатозначності в ході переосмислення його значення аж до великої появи значення в якості самостійного слова дуже не легко. Також як і відрізнити на багатозначні слова. Можна вивчити системну структуру арабського словника: активний запас лексики і багатьох слів в протиставленні повного словникового складу, розглядаються слова певної категорії в арабській лексиці.

Ще показати багатозначність в повному словниковому складі науково-технічних термінів, вивчити книжкову лексику , поетичну і багатозначну лексику, іноземні слова, архаїзми. І проаналізувати особливості словника *арабської мови*. Можна докладно розглянути різні причини, що зумовлюють обмеження, що розглянути специфіку значення слова і його потенціал в сполучуваності з іншими словами подісемії. Ще проаналізувати процес формування значення слова, виникнення багатозначності в ході переосмислення його значення аж до появи значення в якості самостійного слова. Треба вивчити структуру арабського словника: активний запас загальноживаної лексики в протиставленні повного словникового складу, розглядаються слова нормативної та ненормативної арабської лексики так і багатозначної лексики. І показати переважання в повному словниковому

складі наукових термінів, вивчити книжкову лексику – літературна лексика, іноземні слова, архаїзми(що були використані у минулому)

Насамперед багатозначні слова і треба дивитися матеріали, щоб їх використовувати в інтернеті або у живому спілкуванні, за допомогою відкритих джерел та підручників, словників та вивченню алфавіту. Однак через деякий час треба мати багато практики і до цих термінів додавати від себе деякі факти, тому я б не став однозначно рекомендувати цю тему для вивчення.

Є ще один спосіб використання багатозначних слів. І широко популярний в арабській лінгвістиці і мусульманському країнах. Прихильники божественного походження мови захищали арабської мови та її багатозначність, наповнення купою слів, з різних боків та знань. На їхню думку, мова була створена в цілому Аллахом, який або навчив всьому його багатства Адама, або мав наміри до мови і багатства в результаті божественного одкровення тільки Мухаммаду, але неповно передав його іншим пророкам і в своїх замітках аб , не будучи його творцем, тільки втручається в процес його вдосконалення. Противники не мали наміру стверджувати, що мова є продуктом творчості перших пророків або продукт колективної творчості, результат угоди між людьми. Вони шукали причини виникнення мови, потреби зв'язку між членами суспільства і для вираження сенсу з великої кількості слів, для знань історії.

Як і у стародавніх греків чи інших народів, велися суперечки між прихильниками природного зв'язку між звуковою оболонкою слова і предметом і прихильниками встановлення зв'язку позначали і позначають у літописах. Важливим досягненням арабської лінгвістичної думки було визнання того, що кількість слів необмежена, а кількість значень має ліміт і може бути невісною, поповнюючись з роками запозиченням і новими словами.

Вони потім стають багатозначними. А самі значення закінчуються, але слова будуть все одно поповнюватися.

Висновки до розділу 1

Розглянувши деякі характерні риси багатозначності слова, ми зробили висновки. Що полісемія має дуже багато інформації. Це впливає на саму мову і її розвиток. Багато людей можуть заплутатися у її використанні, але розширює кругозір.

Ми проаналізували особливості багатозначних слів *арабської мови*. Далі ще багатозначність докладно розглянуто з різних причин та сторін багатозначні що зумовлюють обмеження, що накладаються мовною практикою на використання слів: різними лексичними факторами. І також можна розглянути лексико-семантичні поля, які об'єднують в єдині групи слова з багатозначенням: слова утворені різними термінологічними системами і значеннями також лексичні групи. Ми ретельно досліджували різні способи поповнення словникового складу: терміноскладання, словоскладання, корінняскладання, іноземні слова та запозичення, калькування в багатозначних словах.

В результаті вивчення багатозначних слів *арабської мови* всі повинні мати цілі:

- про цілі і завдання теорії і приклади багатозначних слів.
- основні положення теорії багатозначних слів *арабської мови*;
- специфіку слів і будову слова, поняття багатозначної моделі, основні одиниці слів, способи словотворення, багатозначність слів і словотвору, багатозначність лексичних одиниць, поняття багатозначних словосполучень, фразеологічні багатозначні одиниці, їх класи і різновиди в багатозначних словах.

- основні способи слів та полісемії в мові.
- специфічні особливості організації та функціонування багатозначних слів.
- особливості мовних засобів, використовуваних в різних ключах для досягнення певних теоретичних завдань.
- основи, види і різновиди багатозначних слів.
- застосовувати отримані теоретичні знання на практиці в процесі створення багатозначних слів.;
- працювати та мати досвід в багатозначних словах.
- на основі отриманих знань самостійно досліджувати завдання і знаходити адекватні методи їх вирішення.

РОЗДІЛ 2.

ТИПОЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В АРАБСЬКІЙ МОВІ (НА ПРИКЛАДАХ)

В цьому випадку їх небагато, але типи деякі є. Треба розуміти, що слів багато, а типів не так і й багато.

2.1 Специфіка багатозначних слів в арабській мові

Термін має бути однозначним – це доне з вимог, які висуваються до терміну. Проте однак на практиці вона далеко не завжди повністю цілком реалізується.

Щодо питань і багатозначності слів виникають декілька різних поглядів. Так Ібрагімов вважає, що полісемія у термінології не має існувати або просто не може існувати. Це пов'язано з тим, що терміни мають бути однозначними, і не навантажувати користувачів неточними та байдужими до контексту ідеями. Таким чином, багатозначність у цій ситуації розглядається як неточність, найбільший недолік терміну.

Проте, існує і інша думка, що всі недопускають наявність багатозначності у термінології. Кожен термін може мати не одну форму, а багато. Різні автори, користуючись одним і тим самим терміном, дають йому визначення по-різному, що пов'язане з різними ознаками певного напрямку лінгвістики та відображає ставлення автора до предмету. Але на це потрібен час.

В. М. Прохорова основою причиною активності процесів утворення полісемії і омонімії у термінології вважає можливість відображення мовними засобами зв'язку і відношення між поняттями і детонатами (Прохорова, 2011, «Полісемія»)

Багато хто відзначає, що однією з причин багатозначності терміна є його “міжкатегоріальність”, яка полягає у тому, що є декілька категорій, представленою у термінах і виділяються ознаки, характерні одночасно декільком категоріям, наприклад “дія” і “результат дії”, “процес” і “величина”, “властивість” і “величина” тощо.

Загалом, явище полісемії є доволі поширеним як і художній літературі, так і у термінології. Саме тому, нашою метою було створення вибірки лінгвістичних термінів, завдяки якій можна було б здійснити класифікацію лінгвістичних термінів та прослідкувати закономірності набуття ними інших значень.

Об’єктом дослідження є лінгвістична арабська мова в сучасному світі.

Предмет – класифікація багатозначних лінгвістичних містить близько 50 статей. У словник увійшла актуальна професійна лексика, а також лексика, яка вийшла з ужитку, проте з якою лінгвіст може зустрітися під час читання наукової роботи в оригіналі. Терміни в словнику розміщені в алфавітно-гніздовому порядку, що зумовлено необхідністю врахування тенденцій, зокрема, в області написання складених термінів. У словнику міститься близько 100-150 багатозначних термінів, а інші – однозначні. Аналізуючи словник лінгвістичних термінів можна виявити тенденцію, яка полягає у тому, що більшість слів мають два-три(рідко чотири або п’ять) значень. Зокрема, близько 70% усіх слів мають два значення, 10%- три, а близько 3%- три і більше значень. Причому, друге значення найчастіше конкретизує або деталізує перше.

Спираючись на вибірку полісемантичних термінів, можна виявити деякі особливості, за якими об’єднуються багатозначні терміни. Саме тому пропонується наступна класифікація.

1. Терміни, мають перше значення яких є узагальненим, а друге – конкретизованим. Це групи різних утворень і є найчисленнішою і включає в себе найбільшу кількість термінів. Яскравим прикладом у

цьому плані є слово **كتب** трактування якого у першому значенні подається як “чоловічий рід”, а наступне – “слово чоловічого роду”. Таким чином, відбувається перехід від загального до деталізованого, від родового поняття до видового. Продовжуючи думку цього слова також можна віднести до цієї групи, адже значення цього слова - “місцеве слово або вираз”, а наступне - “використання місцевого діалекту”. Це свідчить про те, що відбувається звуження значення, тому що йдеться вже не про саме слово, а про його конкретне застосування на практиці. Звідси, завжди необхідно уточнювати значення слова у словнику, тому що може виникнути непорозуміння у зв’язку з багатозначністю конкретного слова та можливістю різних його трактувань. Особливо багато труднощів може виникнути зі словами, які мають більше трьох значень. Це можна простежити на прикладі слова *vernacular*, прикметника, від його власне і було утворено іменник. Отже, це слово характерне тим, що йому притаманні наступні значення: “книжка» або «підручник», також це може бути «писати» або «письменник». Характерним для цього прикладу є не лише багатозначність, а й те, що значення слова позначають різні поняття, починаючи від рідної та літературної мови та закінчуючи просторічною, між якими є суттєвий ряд відмінностей.

2. До даної групи також можна навести приклад слово «**ضوء**» світло від сонця чи місяця або від лампи, таким чином можна додати ще одну характеристику цієї групи, а саме перехід від абстрактного до конкретного. Адже, світло може бути різним і постає як абстрактне поняття, яке може застосовуватись у літературних працях, телевізійних програмах, публіцистичних творах тощо. У другому випадку, ми вже маємо на увазі світло, може бути і в переносному значенні, а отже застосування абстрактного поняття у конкретному випадку, який має матеріальне втілення.

Крім того, існують і такі поняття, перше з яких позначає загальне явище, а друге – людину, яка застосовує це явище, використовує певну характеристику.

Отже спираючись на вищенаведені приклади з вибірки термінів можна встановити, що до першої групи входять наступні слова:

- слова, які означають перехід від загального до деталізованого;
- слова, які одночасно позначають абстрактний термін і його конкретне втілення;
- слова, які містять у собі характеристику та подвійну або навіть більше значень в якій притаманна ця характеристика.

І ще необхідно пам'ятати, що велика наявність багатозначних можливих класифікацій мовних термінів, все одно залишаються багатозначні терміни, які не підлягають жодній класифікації, або ті, які належать одразу до декількох груп. Саме тому, це проблема для багатьох науковців і проблема багатозначності у науці про мову. Не зважаючи на те, що у даній роботі було проаналізовано виключно арабські терміни, з даною проблемою стикаються у всіх мовах.

Ядром лексичного значення є концептуальне значення. Так, багатозначні слова мають в моментах концептуальне значення слово «مفتاح». Крім концептуального значення, слово може мати конотативне значення, тобто ключ який може бути? Приклад:

- 1)Ключ для ремонтування
- 2)Відмичка
- 3)Ключ для дверей і замків
- 4)Замочна скважина

Тобто багато значень, може бути і музикальний ключ для написання композицій.

В арабській мові такого нема, ключі виконують функцію дії відкривання дверей, отже і всі похідні і зв'язки будуть мати значення слова.

Слова можуть мати не одне, а кілька значень. Цю притаманно для властивості цих багатьох термінів і їх класів. Багатозначність має виділяти основні багатозначні терміни в самій природі слова, що узагальнює певну ознаку, яка може бути властива також іншим предметам чи явищам. Як правило, найбільш багатозначними є слова, що мають побутовий склад(тобто використовуються у побуті) як у діалектах чи сленгу, але не в самій мові. І можна позначити або виділити також, що багатозначність слова залежить від частоти вживання слів у житті між носіями і її користувачами у мові. Отже не все так просто, як здається насправді і ми повинні пам'ятати про всі хитрощі та значення самих слів.

2.2 Типологічна класифікація багатозначних слів в арабській мові.

Дослідники показали, що в арабській мові основна маса слів – це слова, які мають багато значень, тому і арабська мова така красива і багата на слова. І це пов'язано з її цікавим розвитком, а також слова, що відносяться до повсякденної сфери.

Таким чином, можна зробити висновок, що основні напрямками є:

- наука і техніка (також інформатика);
- економіка та фінанси;
- культура і література;
- побут;
- повсякденне життя;

- політика, уряд і закон.

І як виражають ці багатозначенні слова, відрізняються один від одного за різними ознаками, що дозволяє здійснювати їх класифікацію. У спеціальній лінгвістичній літературі пропонуються численні класифікації лексичних значень слів, які спираються на різні за своїм характером диференціальні ознаки. В данній ситуації можна обмежитися поясненням найбільш відомих класифікацій.

У сучасній лінгвістиці (вітчизняної та зарубіжної) так популярною є класифікація лексичних значень слів за способом вираження та специфіці прояви цих значень, запропонована багато ким, також носіями арабської мови. За цією ознакою розрізняються наступні три види лексичних значень слів: значення вільні (повні), (неповні) та (в літературі).

Арабська полісемія – наявляє меншин різних лексичних значень, ніж у інших мовах і одного й того самого слова відповідно до різних контекстів, але вона відрізняється від інших мов. Також багато і лексичних значень, якими багата арабська мова .

За характером багатозначності і лексикою:

При радіальній полісемії всі похідні (непрямі) значення походять безпосередньо від одного основног контекста. Ланцюжкова полісемія характеризується тим, що кожне наступне значення у слові розвивається з попереднього, а до найближчого має інші до нього значення. Радіально-ланцюжкова полісемія поєднує в собі два названих вище типи, також це не має паралель(тобто паралельну) та підпорядкованість і послідовну залежність багатозначного слова, це є лексико-семантичні варіанти.

Первинне значення називає позначуваний слова є прямим, оскільки прямо предмет. Багатозначність слова розвиваєтьсяі на основі перенесення назви з одного предмета на інший. Нові значення поштрюються завдяки розмовам і перемовинам людей і носіїв мови, це завжди робиться через книги

або у сучасному світі через інтернет, похідної слова від первинних джерел і є мотивацією і через пряме значення. Залежно від механізму утворення словники за багатозначними словами можуть бути різними. Вони не є робочими.

Найчастіше використання полісемії(омонімів) поділяє на 3 групи:

- 1)Омофони
- 2)Омографи
- 3)Омоформи

Омоніми з'являються внаслідок:

- звукових змін(як зміна наголосу) у розвитку в мові;
- смислових змін(більше двох значень) у слові у процесі розвитку мови;
- випадкового збігу та одзвучання слова рідної мови та запозиченого з іншої мови;
- випадкового збігу або однакової форми звучанням форми самого слова;
- Омофони (фонетичні омоніми) — це слова, однакові за звучанням, але різні за написанням (статки *по три* — *потри*; *вгорі* — *в горі*).
- Омографи (графічні омоніми) — це слова, які однаково пишуться, але фонетично відрізняються. В українській мові вони зазвичай різняться тільки наголосом (*пóтяг* – *потя́г*; *за́мок* – *замóк*; *бра́ти* – *брати́*).
- Омоформи (граматичні омоніми) — це слова, звучання яких збігається лише в окремих граматичних формах (*покласти на віз* — *віз* дрова; *жовте поле* — *полегород*; *чистий став(ок)* — *став*, *як вкопаний*).

В арабській мові таких груп дуже багато і є над чим працювати і замислитись. Вони мають багато значень і прикладів над цими є переважання в інших мовах.

Висновки до розділу 2

З урахуванням сучасних теоретичних підходів було розглянуто словотвірний аспект арабської мови, з якого можна зробити висновки про наявність значної частини багатозначності слова у вигляді та наявності омонімів. Крім того, в арабській мові багата лексика і значна частина скорочень і символічних слів, свідчить про бажання поповнювати запаси слів і оптимізувати онлайн-спілкування, а також набору тексту, тим самим зробивши арабську мову і спілкування більш лаконічним.

Має декілька груп та класів, в полісемії не так вже й багато.

Слід також зазначити, що група слів може використовуватися і поширена в літературних творах, основні тези є в арабських і полісемічних підручниках і онлайн форумах.. Емоційна складова цієї лексики є найбільшою і дозволяє арабам розвивати запас та вокабуляр арабської мови виражати себе, серед інших мов, підтверджуючи близькість писемної мови до розмовної. Група омонімів розкриває головну особливість функціонування арабської мови – економію мовних зусиль, що дозволяє коротко і ємко передати інформацію співрозмовника.

ВИСНОВКИ

Сьогодні в усіх мовах є своя багатозначність – це не просто глобальна тема чи мережа, яка забезпечує зручний спосіб спілкування, обмін інформацією та публікацією матеріалів. Для багатьох – це плутанина або великий потік інформації, який складно усвідомити і культурне явище. Фактично, це центр словникового запасу мови, від якої обертається все інше. Без символів чи ієрогліфів неможливо уявити економіку, політику, науку, сучасне мистецтво або елементарне спілкування. В даний час, з появою нових форм спілкування, з'явилася така форма мови, як омонімія-це багато означає і слова похідні мть великий вплив, яка активно впливає на літературні форми мови.

Термін «Полісемія» зручний для позначення різнорідних слів, що мають загальну об'єднуючу рису – задоволення мови та потреб людей і груп. Прикладом може служити спілкування в інтернеті, коли писати одне й теж саме слово буде виглядати як якийсь робот тобі пише, а не жива людина. Інші будуть думати, що, людина відстала в розвитку і має лімітований словниковий запас і який використовує спеціальний код для спілкування в мережі.

Було розглянуто аспект арабської мови, з якого можна зробити висновки про наявність значної частини слів вигляді різних коренів і наявності неологізмів. Крім того, в арабській мові значна частина скорочень і символічних заміників відчить про бажання людей не перевантажувати і оптимізувати онлайн-спілкування, та й мову в цілому, за час набору тексту, тим самим зробивши їх спілкування більш лаконічним.

Є дві основні причини появи нової багатозначності в мові:

– необхідність вираження нових цінностей, що обумовлено розвитком суспільства і пізнання людини;

– необхідність оновлення лексичної системи, в зв'язку з розвитком самої мови, необхідність оновлення лексичної системи, заміни старих лексичних одиниць, які втратили сенс або виразність, на нові, більш виразні.

Особливою групою в арабській мові і є багатозначний сленг. Рухливість мови не дає можливості закріпити його на папері, а також порахувати кількісний склад. Можна лише простежити деякі риси, властиві мові і закономірності її розвитку.

Омонімічні слова постійно викликають суперечки про те, добре чи погано вони впливають на саму мову. Люди вважають, що це допомагає їм краще самовиражатися. Державний центр моніторингу та вивчення лінгвістичних ресурсів також позитивно ставиться до омонімів. Фахівці відзначають, що подібна мовна творчість укладає в собі мудрість і досвід всіх поколінь, а гумор і релевантна тематика показує творців слів з кращого боку.

З огляду на швидке і широке поширення арабської мови, і її взаємодію з мовами різних країн, прогнози вчених про збільшення її частки серед інших мов, особливо в порівнянні з англійською, є великі різниці. В результаті, стають актуальними проблеми, викликані специфікою арабської, що призводять до деяких проблем в використанні. З поширенням інтернет-словника виникає проблема сильного розмиття визначень і понять, що викликає труднощі в сприйнятті інтернет-термінів, а це, в свою чергу, призводить до проблем створення відносно чіткої і логічної класифікації інтернет-словника багатозначності слова.

Яке ж майбутнє чекає багатозначну мову? Виходячи із законів розвитку мови, можна дійти до висновку, що ряд слів, які відображають специфіку полісемії, будуть використовуватися протягом досить довгого періоду, але в цілому мову чекає поповнення запасу лексики. Частина слів, що мають ієрогліфічну відповідність і певний сенс, увійдуть в повсякденну мову, інша частина лексики буде відправлена своїми користувачами в «кошик».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Белкін, В.М. (1975) *Арабская лексикология*. М.: Издательство Московского университета.
- Гранде, Б.М. (1998). *Курс арабской грамматики в сравнительно-историческом освещении*. М.: Издательство Московского университета.
- Ібрагімов.(2007). *Арабский язык. Політика*. М.: АСТ.
- Кримський, А.Ю.(1971). Вибрані сходознавчі праці: в 5 т.
- Семенов А.Л.(2007). *Новые тенденции в развитии арабской лексики*.
- Пекарська, Л.А. (1981) *Термінологія і полісемія*.
- Баранов, Х.К. (1989). *Арабско-русский словарь*. М.: Русский язык.
- Словники та інтернет форуми (2001-2018)
- Словник лінгвістичних термінів (2012)
- <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51272/21-Kupriianov.pdf?sequence=1>
- <https://skhodoznastvo.org.ua/en/Archive/2014/68/11>